

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE

URAD ZA REGIJSKO DELOVANJE

Izpostava Slovenj Gradec

Pohorska 2, 2380 Slovenj Gradec

T: 02 882 62 30

F: 02 884 11 91

E: gp.sg@urszr.si

[www.sos112.si/slovenj gradec](http://www.sos112.si/slovenj-gradec)

Številka: 8421-8/20261 - DGZR

Datum: 6. 10. 2026

REGIJSKA OCENA OGROŽENOSTI ZARADI POŽAROV V NARAVNEM OKOLJU IN NA PROSTEM V KOROŠKI REGIJI

verzija 3.0

Alan Matijevič
podsekretar
vodja izpostave

Kazalo

1 Uvod.....	3
2 Viri nevarnosti	3
2.1 Podnebne in vremenske značilnosti.....	4
2.2 Vegetacijske značilnosti	4
2.3 Družbeni dejavniki	5
3 Značilnosti in vrste požarov v naravnem okolju in na prostem.....	6
3.1 Ogenj in požar	6
3.2 Vrste požarov v naravnem okolju	7
3.3 Vzroki nastanka požarov, posledice požarov in obnova po požarih.....	9
3.4 Požari v naravnem okolju in na prostem ter verižne nesreče	10
4 Požarna ogroženost gozdov in naravnega okolja.....	11
4.1 Potencialna požarna ogroženost gozdov	11
4.2 Požarna ogroženost naravnega okolja	12
5 Statistični podatki o požarih v naravnem okolju in na prostem.....	13
6 Razvrščanje občin in regije oziroma izpostave URSZR v razrede ogroženosti	14
6.1 Razvrščanje občin	15
6.2 Razvrščanje regije	17
7 Preventivni in drugi ukrepi varstva pred požarom v naravnem okolju.....	19
8 Povzetek in zaključek.....	22
9 Razlaga okrajšav in pojmov	23
10 Vir	23

1 Uvod

Regijsko oceno ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem v Koroški regiji, verzijo 3.0, je pripravila Izpostava Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Slovenj Gradec (v nadaljnjem besedilu: Izpostava Slovenj Gradec) na podlagi Državne ocene ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem, št. 8420-6/2025-56-DGZR z dne, 12. 3. 2026, Navodila o pripravi ocen ogroženosti (Uradni list RS, št. 39/95), Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – UPB1, 97/10, 21/18 – ZNOrg, 117/22 in 57/25), Uredbe o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19), Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 22/14 – odl. US, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16), Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 9/11, 83/12, 61/17 – GZ, 189/20 – ZFRO in 43/22) in Uredbe o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14).

Regijska ocena ogroženosti je namenjena načrtovalskim strukturam v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na vseh ravneh, pa tudi javnosti. Obenem je ta ocena ena izmed podlag za pripravo oziroma dopolnitve Delnega regijskega načrta zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju.

Trenutna verzija ocene (3.0) obsega posodobljene podatke o požarih v naravnem okolju in na prostem. Nekaj dopolnitev besedila je v drugem poglavju, ki govori o virih nevarnosti, na novo je umeščena vsebina tretjega poglavja. Vrstni red nekaterih poglavij se je nekoliko spremenil. Glede na nova dejstva po požaru na Krasu leta 2022 je dopolnjeno tudi sedmo poglavje, ki govori o preventivnih in drugih ukrepih varstva pred požarom v naravnem okolju.

S sprejetjem te ocene preneha veljati Regijska ocena ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju v Koroški regiji, verzija 2.0, št. 8421-49/2015-2-DGZR z dne 18. 8. 2015.

2 Viri nevarnosti

Požari v naravnem okolju so na nekaterih območjih sveta del naravnega procesa sprememb in obnove gozda in naravnega okolja. V Sloveniji se požari v naravnem okolju in na prostem pojavljajo v večini države, kljub temu pa ne moremo govoriti o tem, da so pri nas požari s podnebne ter vegetacijskega vidika običajen pojav in del naravnega procesa sprememb in obnove gozda ter drugih površin, temveč motnja, ki povzroča poškodbe in degradacijo naravnega okolja.

Glede na razpoložljive podatke o pojavljanju je število požarov v naravnem okolju in na prostem v zadnjih dobrih 50 letih ves čas večinoma naraščalo, v zadnjem času pa opažamo predvsem zmanjševanje povprečnega obsega pogorelih površin.

Na pojavljanje oziroma nastanek požarov vplivajo podnebne in vremenske značilnosti posameznega območja, vrsta tal, vrsta in struktura gozda ter drugega rastja, količina in vlažnost goriv ter prisotnost morebitnih povzročiteljev požarov, predvsem antropogenih. Vse to so viri nevarnosti.

2.1 Podnebne in vremenske značilnosti

Slovenija leži na stičišču subtropskega in zmerno toplega podnebnega ter vegetacijskega pasu in obenem na območju, kjer je količina padavin navadno zadostna. Zaradi prepletanja vplivov subtropskega mediteranskega in celinskega podnebja zmerno toplega pasu je za našo državo značilna velika spremenljivost podnebnih in vremenskih razmer, ki jo dodatno povečuje še reliefna različnost ozemlja.

Za Koroško je značilno zmerno toplo celinsko podnebje, ki se med seboj razlikuje glede na količino in razporeditev padavin ter glede na temperature. Predvsem je hladnejše, padavin je več, po navadi so tudi dovolj enakomerno razporejene čez vse leto. Celinski vplivi so večji proti vzhodu države, kar se kaže predvsem v nekoliko višjih temperaturah, toplejši pomladi od jeseni, v manjši letni količini padavin in večjem deležu padavin v topli polovici leta. Kljub temu je najmanj padavin navadno pozimi ali spomladi, več pa poleti in jeseni, pri čemer imamo dva padavinska režima, in sicer mediteranskega v zahodnem celinskem delu države ter celinskega v vzhodnem delu države. Mediteranski padavinski režim ima največ padavin jeseni, celinski pa poleti. Meja med tema režimoma v grobem poteka v smeri od severa proti jugu, po črti od Koroške do Kočevskega. Navadno so najugodnejše razmere za nastanek požarov v naravnem okolju in na prostem od konca februarja do začetka aprila, včasih pa tudi poleti. Pojavljanje požarov je odvisno od letnega poteka vremena, saj se včasih pojavijo že prej, predvsem, kadar je zima suha in razmeroma topla, včasih pa tudi poleti, med daljšimi sušnimi obdobji in v času vročega vremena. Kljub temu je kot neugodno treba izpostaviti razmeroma veliko sprejemljivost količine padavin, zaradi česar lahko v vsakem letnem času pride do daljših sušnih obdobji.

2.2 Vegetacijske značilnosti

Podnebje in avtohtona vegetacija sta med seboj zelo povezana ter skupaj oblikujeta fitoklimatska območja. V Sloveniji imamo tako pet fitoklimatskih območij, in sicer alpsko in subalpsko, subpanonsko, panonsko, dinarsko in preddinarsko ter submediteransko. Požarna ogroženost okolja je višja predvsem na submediteranskem fitoklimatskem območju.

Največji del naravnega okolja v Sloveniji predstavlja gozd, ki je glede na tip podnebja pri nas avtohtona oziroma primarna vegetacija. Med naravno okolje po Uredbi o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14) spadajo:

- gozd, kot ga določa Zakon o gozdovih (zemljišče, poraslo z gozdnim drevjem v obliki sestoja, ki lahko doseže višino najmanj pet metrov in ima površino najmanj 0,25 hektara, zemljišče v zaraščanju na površini najmanj 0,25 hektara, ki se zadnjih 20 let ni uporabljalo v kmetijske namene in na katerem lahko gozdno drevje doseže višino najmanj pet metrov ter je pokrovnost gozdnega drevja dosegla 75 odstotkov, obrečni in protivetrni pasovi, širši od drevesne višine odraslega drevja, na najmanj 0,25 hektara, gozdna infrastruktura, ki ni odmerjena v samostojno parcelo);
- drugo gozdno zemljišče, kot ga določa Zakon o gozdovih (zemljišča, porasla z gozdnim drevjem ali drugim gozdnim rastjem, na površini najmanj 0,25 hektara, ki niso gozd in se zadnjih 20 let niso uporabljala v kmetijske namene. Med druga gozdna zemljišča se uvrščajo tudi obore v gozdovih za rejo divjadi in zemljišča pod daljinovodi v gozdu na površini najmanj 0,25 hektara);

- območje na prostem, razen vodnih površin, v oddaljenosti do 100 metrov od gozda ali drugega gozdnega zemljišča;
- v času, ko je razglašena velika ali zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja v občinah Ankaran, Ajdovščina, Bovec, Brda, Divača, Hrpelje - Kozina, Ilirska Bistrica, Izola, Kanal, Kobarid, Komen, Koper, Nova Gorica, Miren - Kostanjevica, Piran, Pivka, Postojna, Renče - Vogrsko, Sežana, Šempeter - Vrtojba, Tolmin in Vipava, območje na prostem, razen vodnih površin, v oddaljenosti do 250 metrov od gozda ali drugega gozdnega zemljišča. Navedene občine, razen občin Bovec, Kobarid in Tolmin, v tej oceni predstavljajo jugozahodni, submediteranski del države, ki je požarno bolj izpostavljen;
- skupina gozdnega drevja površine do 0,25 hektara, drevored, park in plantaža gozdnega drevja, kot jih določajo predpisi o gozdovih.

Po podatkih ZGS so leta 2024 gozdovi in druga gozdna zemljišča prekrivali 59,1 odstotka ozemlja države. Ni bilo vedno tako, saj je bil konec 19. stoletja ta odstotek bistveno nižji, in sicer 36 odstotkov. Podoba gozda in s tem tudi krajine ni odvisna le od gozdnosti, temveč tudi od zgradbe gozda ter drevesne sestave. Naravno okolje oziroma gozd in ogenj sta v Sloveniji pogosto tesno povezana. Za slovenske gozdove je bilo namreč pogosto značilno intenzivno požigalništvo, s katerim so si prebivalci in kolonizatorji s krčenjem gozda najprej v nižjih predelih, pozneje pa tudi v hribovitih, pridobili prostor za naselja, obdelovalne površine in pašo. Zato se je ponekod razmerje med poljedelskimi in gozdnimi površinami tako spremenilo, da gozdna vegetacija ni več mogla zagotoviti varovalne funkcije in ekološke stabilnosti preoblikovane pokrajine, povečali so se erozija, odnašanje rodovitne zemlje, pojavi hudournikov, pobočni masni premiki ter poplave. Človek je močno posegal tudi v preoblikovanje nižinskih gozdov z vnosom iglavcev, in sicer smreke, saj je bila z ekonomskega vidika oziroma izkoriščanja lesne mase zanimiva drevesna vrsta. Lokalno so velike spremembe v gozdu povzročili tudi fužinarstvo, izsekavanje gozdov, pogozdovanje na Krasu in podobno. V zadnjih nekaj stoletjih spremljamo splošen pojav zaraščanja kmetijskih površin in pašnikov, kar sovpada z odseljevanjem, preseljevanjem ter zmanjševanjem podeželskega prebivalstva. Ves čas je bil gozd in je še vedno tudi vir kurjave za ogrevanje v hladni polovici leta in vir surovin za lesene izdelke.

2.3 Družbeni dejavniki

Tudi danes človek še vedno močno vpliva na naravno okolje, tudi gozd, vendar drugače kot nekoč. Pri tem je treba izpostaviti predvsem infrastrukturne objekte, na primer daljnovode in železnice, kar je še posebno pomembno v jugozahodnem, submediteranskem delu države. Predvsem promet po železnicah je bil do pred kratkim pomemben dejavnik pri nastanku požarov v naravnem okolju in na prostem. V času pretežno parne vleke je bila večja in globalna težava uhajanje isker iz parnih lokomotiv, v sodobnem času pa so bile do nedavnega največje težave iskrenje pri zaviranju in okvare zavornih elementov vlakovnih kompozicij, pri katerih se zavorne obloge pregrevajo, žareče razpadajo, odpadajo ter ob progi zanetijo ogenj.

Dodatni dejavniki, ki negativno vplivajo na pojavljanje in obseg požarov v naravnem okolju ter na prostem, so aktivnosti ljudi na prostem, predvsem kmetijska opravila. Do danes so se žal ohranili tudi nekateri tradicionalni pristopi, na primer požiganje zemljišč, kar je pogosto in danes v naravnem okolju prepovedano ravnanje lastnikov, s katerim prihranijo pozno košnjo ali

zagotovijo spomladansko čiščenje travnikov ter pašnikov. Prav požiganje je eden pomembnejših in najpogostejših vzrokov za nastanek požarov v naravnem okolju in na prostem.

3 Značilnosti in vrste požarov v naravnem okolju in na prostem

3.1 Ogenj in požar

Ogenj je sicer naravni pojav, pri katerem oksidirajo organske snovi ali lahke kovine. Za gorenje so potrebni trije temeljni pogoji, in sicer gorivo, kisik ter energija vžiga. Gorenje poteka le, če so hkrati izpolnjeni vsi trije pogoji. Proces gorenja ponazarjamo s požarnim trikotnikom. Les, rastlinski odpad in suha organska snov zelnatih rastlin so prevladujoč organski material v gozdu ter predstavljajo gorivo. Les gori med kemično razgradnjo, ki se dogaja pod vplivom toplote.

Skladno s predpisi, ki urejajo področje varstva pred požarom, je požar proces hitrega gorenja, ki se nenadzorovano širi v prostoru in času. Če se ogenj torej spremeni v požar, se ta najprej širi v vse smeri, oblika požarišča pa je odvisna od številnih dejavnikov. Pri gorenju na ravnini, v brezvetrju in pri homogenem gorivu bi bila oblika požarišča krog. Na obliko vplivajo predvsem naklon oziroma oblika terena ter smer in moč vetrov. Zaradi teh dejavnikov je požarišče največkrat elipsaste oblike. Širjenje požara je lahko paralelno, kadar se požar širi enakomerno v vse smeri, konvergentno, kadar se požar zaradi ovir ali naklona terena oži, ali divergentno, kadar se zaradi naklona terena ali vetra širi navzven v več smeri.

Požar se po pobočjih navadno širi veliko hitreje kot na ravninskih predelih. Po požaru so opožarjena območja na pobočjih tudi veliko bolj izpostavljena erozijskim procesom, ki upočasnjujejo obnovitev vegetacijskega pokrova. Ob neugodnih vremenskih razmerah, močnih vetrovih in dolgih naklonih terena lahko požari v naravnem okolju zajamejo velike površine. Navadno ima gibanje zraka podnevi svoje zakonitosti. Čez dan, ko se ozračje segreva, se tople zračne mase dvigajo in nastajajo pobočni vetrovi, ki pihajo od nižjih predelov k višjim. Ponoči, ko se zrak ohlaja, se hladne zračne mase spuščajo v dolino. To lahko vpliva na smer širjenja ognja: podnevi se požar navadno širi po pobočju oziroma drugi reliefni obliki navzgor, ponoči pa v nasprotni smeri.

Pri požaru se sprošča veliko toplote, ki zaradi vzgona toplih plinov lahko oblikuje posebno gibanje zraka, kar je odvisno od količine sproščene toplote in oblike terena. Gibanje zračne mase je zaradi velikih količin energije, ki se sprošča pri požarih v naravnem okolju, spremenjeno. Ta energija ob različnem površju spreminja zračne tokove in tako vpliva na širjenje požara oziroma ogrožanje človeških življenj ter premoženja. Pri tem nastajajo močni vzgonski tokovi, ki povečujejo širjenje požara. Pri temperaturah več kot 300 stopinj Celzija lahko zaradi sevanja oziroma vzgona vročih plinov pride do samovžiga lahko vnetljivih in hitro gorečih goriv z majhno maso ter veliko površino. To se pogosteje dogaja pri požarih na strmih pobočjih, ko dimni plini segrevajo gorivo daleč pred ognjeno črto.

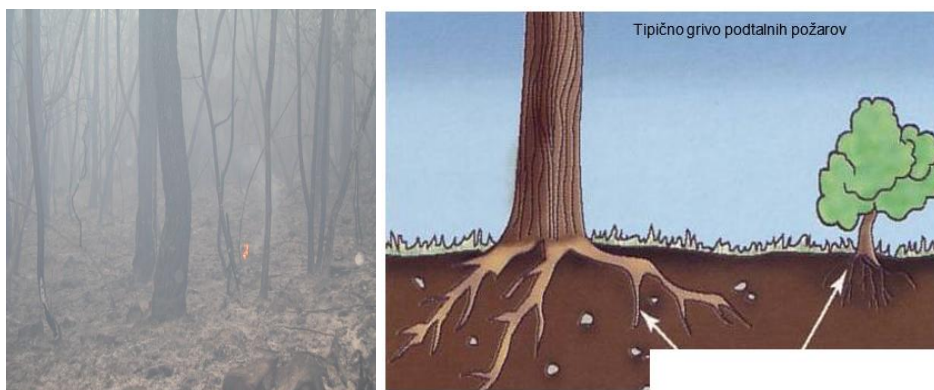
Širjenje požara oziroma hitrost vžiga goriva je zelo odvisna od količine vlage, ki je vezana v gorivu. Količina vlage v gorivu se spreminja z vrsto goriva (vrsta lesa, odpad, suha ali sveža biomasa rastlin) in relativno zračno vlago okolice goriva. Sveža rastlinska biomasa vsebuje veliko vode. Z odmrtnjem se delež vlage najprej zmanjšuje, ko pa pride do razkroja biomase, se

v poznejših stopnjah razkroja delež vlage in hitrost njenega spreminjanja povečata. Gorivo, ki ima glede na svojo maso veliko površino (lahko vnetljivo gorivo), se osušuje hitreje kot gorivo, pri katerem je razmerje med maso in površino majhno (težko vnetljivo gorivo). Tako kot veter se tudi relativna zračna vlaga spreminja ves dan. V svetlem delu dneva je topel zrak sposoben vezati večjo količino vlage, torej se relativna zračna vlaga zmanjša, zrak pa osušuje gorivo. Ponoči se temperatura zraka zniža, sposobnost vezanja vlage se zmanjša in relativna zračna vlaga narašča. Ko doseže 100 odstotkov, se pojavi megla in takrat gorivo veže zračno vlago. To se dogaja tudi v različnih vremenskih razmerah, ko se relativna zračna vlaga spreminja neodvisno od običajnih dnevnih nihanj. Na splošno v hladnem delu leta na izsuševanje goriva bolj vpliva veter, v toplem delu leta pa toplota oziroma vročina.

3.2 Vrste požarov v naravnem okolju

Glede na mesto gorenja se požari v gozdovih oziroma gozdni požari delijo na podtalne, talne, kompleksne, debelne in kombinirane požare ter požarne preskoke in požarne viharje.

Podtalni požar se razvije v tleh, bogatih s humusom, predvsem v starih gozdovih, v katerih drevesni odpad zelo počasi razpada. Navadno je podtalni požar nadaljevanje po gašenju talnega ali vršnega požara. Širi se podzemno, pri čemer gorijo podzemni deli rastlin in goriva v globljih delih tal. Lahko se pojavi na površini daljši čas in povzroči talni požar na mestu, ki je lahko precej oddaljeno od prvotnega požara. Največkrat nastane, ko vročina ali plamen na tleh vžge material pod njim. Zanj je značilno, da ga je težko odkriti in nadzirati ter se širi počasi. Za učinkovito pogasitev je treba gozdna tla prekopati in dobro zaliti z vodo. Škoda je lahko velika, saj tak požar uničuje koreninske sisteme. Tak požar pogosto nastane v visokogorju zaradi udara strele.

Slika 1: Podtalni požar

Vir: Ocena tveganja za velik požar v naravnem okolju, 2016

Talni požar nastane in se širi po tleh, predvsem po travinju, listju, mahovih in drugih materialih, ki rastejo, so odpadli z dreves oziroma so odloženi (smeti, odpadki in drugo). V večini primerov ga povzroči človek ali dejavnost v povezavi z njim. Talni požar je lahko nadzirati in spremljati, škoda pa je navadno majhna. Nevarnost talnega požara je, da lahko preskoči v vršni oziroma kompleksni požar, ki ga je zelo težko nadzirati in povzroča veliko škode.

Slika 2: Talni požar

Vir: Ocena tveganja za velik požar v naravnem okolju, 2016

Kompleksni (vršni, kronski) požar je požar v vrhovih oziroma krošnjah dreves. Povzroča ga talni požar, udar strele ali iskrenje električnih vodnikov. Pogost povzročitelj je tudi odletavanje razžarjenih delov zavornih oblog pri vlakovnih sestavah. Pojavlja se večinoma poleti, ko je v krošnjah dreves velika koncentracija hlapov eteričnih olj, zato je mogoč hiter prenos plamena s tal v krošnjo (slika 5), pozimi pa pri zelo močni burji. Gori ves nadzemni del goriv v gozdu, vključno s krošnjami in debli. Gašenje takega požara je zelo težko in brez veliko vode nemogoče. V veliko pomoč pri gašenju so helikopterji in letala, ki vodo iz zraka odmetavajo na požarišče. Vršni požari pomenijo veliko nevarnost tudi za gasilce in druge sile reševanja. Povzročajo veliko škode in opustošenje gozda, saj prizadenejo drevesa od tal do vrha krošnje. Poleg dreves in lesne mase sta pri kompleksnih požarih razvrednotena ter celo uničena rastišče in večina funkcij gozda. Sestojke, ki jih je poškodoval kompleksni požar, je treba zaradi velike poškodovanosti obnoviti.

Slika 3: Vršni oziroma kompleksni požar

Vir: Ocena tveganja za velik požar v naravnem okolju, 2016

Debelni požar nastane, kjer so krošnje visoko nad tlemi. Predvsem pri iglavcih se dogaja, da gorijo debela, krošnje pa ne, pri tem pa debela ne zgorijo. To je vmesna oblika požara med talnim in vršnim. Lahko gori le eno deblo, ki se je ožgalo zaradi udara strele, pri tem pa deblo pogori. Debelni požar se zelo lahko razširi v talni ali celo vršni požar. Škoda je nekoliko večja kot pri talnem požaru.

Slika 4: Debelni požar

Vir: Ocena tveganja za velik požar v naravnem okolju, 2016

Poznamo tudi kombinacije gozdnih požarov:

- **kombinirani požar** nastane, ko sta prisotni najmanj dve prej omenjeni vrsti požarov. Lahko zajame tudi poslopja in druge objekte;
- **požarni preskok** je prisoten ob pihanju močnih vetrov, ko veter odnaša večje gorljive dele ali storže, ali ob požaru na strmih terenih, zato nastajajo nova žarišča, ki so lahko oddaljena tudi do 100 metrov od linije požara;
- **požarni vihar** nastane ob kompleksnem požaru, ko veter zelo hitro prenese plamen na velike razdalje, posebno ob hudi vročini, ko je v gozdu v zraku veliko hlapov eteričnih olj in drugih snovi. Nastane velika vročina, ki povzroči dodatno gibanje zračnih mas. Nadzor in gašenje takega požara nista mogoča, zato se požar ustavi oziroma prekine ob spremembi smeri ali hitrosti vetrov ali ko naleti na veliko oviro;
- **eruptivni požar** je v literaturi znan kot učinek dimnika oziroma »blow up«, pri čemer se ogenj, ki se razvija na pobočju ali v kanjonu, na začetku razvija razmeroma počasi. Čez nekaj časa se bo čelo požara zaradi toplotne energije, ki jo sprošča gorenje, razvijalo hitreje. Na čelu požara se razvijejo višji plameni, posledici česar sta dovajanje veliko svežega zraka in vedno hitrejše širjenje požara. Proces »hrani« sam sebe. Širjenje ognja lahko doseže hitrost nekaj deset km/h. Posledica temperature, ki jo ustvarja ogenj, so močni vzgonski vetrovi.

Večina požarov na drugih površinah v naravnem okolju in na prostem je talnih.

3.3 Vzroki nastanka požarov, posledice požarov in obnova po požarih

Požar v naravnem okolju in na prostem lahko povzročijo:

- **naravni pojavi** (strela, statični samovžig in samovžig);
- **človek in tehnične naprave** (z iskrenjem zavor vlakov, iskrenjem iz parnih lokomotiv, segrevanjem ali ognjem neposredno ali posredno, aktivnostmi v kmetijstvu in gozdarstvu, z

odprtimi kurišči, ki jih razpiha veter, požiganjem, odvrženimi cigaretnimi ogorki, aktivnostmi oboroženih sil in tako naprej). Upoštevati moramo tudi požare, ki jih namerno povzročajo požigalci, in sicer predvsem v sušnih obdobjih, ko so razmere za nastanek veliko površinskih požarov v naravnem okolju in na prostem ugodnejše.

Posledice požarov v naravnem okolju, še posebej gozdnih požarov, so odvisne od tipa gozdnega požara, vrste in oblike gozda, časa nastanka in trajanja požara, velikosti pogorele površine ter ekološke ranljivosti območja požara. Požari povzročajo neposredno škodo pri lesni masi in zmanjšan prirastek, povečajo stroške pridobivanja lesa, povzročijo stroške obnove in gašenja ter podobno. Požari zmanjšujejo ali onemogočijo ekološke, socialne in gospodarske funkcije okolja, kar še posebej velja za gozd. Posebno neugodno je dejstvo, da požari zmanjšujejo njegove ekološke funkcije. Lahko pride do povečane izpostavljenosti zgornje plasti tal vetrovni in vodni eroziji in zmanjša se biotska pestrost. Pri požarih v naravnem okolju prihaja tudi do vnosa toplogrednega plina CO₂ v ozračje, obenem pa se na območju požara zmanjša potencial za ponor toplogrednega plina ogljika. Na pobočnih površinah se lahko poveča erozija.

Obnova gozda po požaru je nujna predvsem zaradi zagotavljanja funkcij gozda, ki naj bi jih ta po požaru ponovno začel opravljati v najkrajšem mogočem času. Pri obnovi gozdov na požariščih se upoštevajo gozdnogojitvene usmeritve iz gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Obnovo je treba prilagoditi poškodovanosti gozdov, rastiščnemu tipu in večnamenski vlogi poškodovanega gozda. Način obnove določi ZGS v načrtu sanacije poškodovanih gozdov.

3.4 Požari v naravnem okolju in na prostem ter verižne nesreče

Poleg naravnega okolja so zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem ogroženi naselja ter posamezni objekti, infrastrukturni objekti, umeščeni v naravno okolje, predvsem nadzemni elektrovi, črpališča za vodo ter cestna infrastruktura s pripadajočimi objekti. Železniška infrastruktura je ogrožena manj, je pa bila železnica s svojo dejavnostjo pogosto tudi vzrok za nastanek požara v naravnem okolju.

Požar v naravnem okolju lahko povzroči predvsem naslednje verižne nesreče:

- eksplozije neeksploziranih ubojnih sredstev;
- ekološko nesrečo;
- razširitev požara v naselje;
- razširitev požara na infrastrukturne objekte (daljnovodi, plinovodi ipd.);
- požar na objektih (stanovanjskih, gospodarskih itn.);
- požar na objektih in območjih kulturne dediščine;
- prometne nesreče (zaradi širjenja dima, izvajanja intervencije itn.).

4 Požarna ogroženost gozdov in naravnega okolja

4.1 Potencialna požarna ogroženost gozdov

V naravnem okolju so požarno najbolj ogroženi gozdovi. Pri oceni potencialne ogroženosti gozdov, ki jo pripravlja ZGS za svoje potrebe oziroma potrebe varstva gozdov pred požari v okviru gospodarjenja z gozdovi po metodi, ki je objavljena v Pravilniku o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.) v Prilogi 2 (Metoda za določanje stopnje požarne ogroženosti gozdov), so upoštevani dejavniki v gozdu (drevesna sestava, razvojna faza) in dejavniki zunaj gozda (srednja letna temperatura, srednja letna količina padavin, srednja letna relativna vlažnost zraka, moč in pogostost vetra, periodičnost sušnih obdobj, vrsta tal, ekspozicija, nadmorska višina, nagib, objekti v gozdu in druge posebnosti, ki povečujejo požarno ogroženost). Ta ogroženost je »fiksna« in ni odvisna od trenutnih vremenskih in drugih razmer. Stopnje požarne ogroženosti gozdov, pri čemer je prva stopnja najvišja, četrta pa najnižja, so štiri:

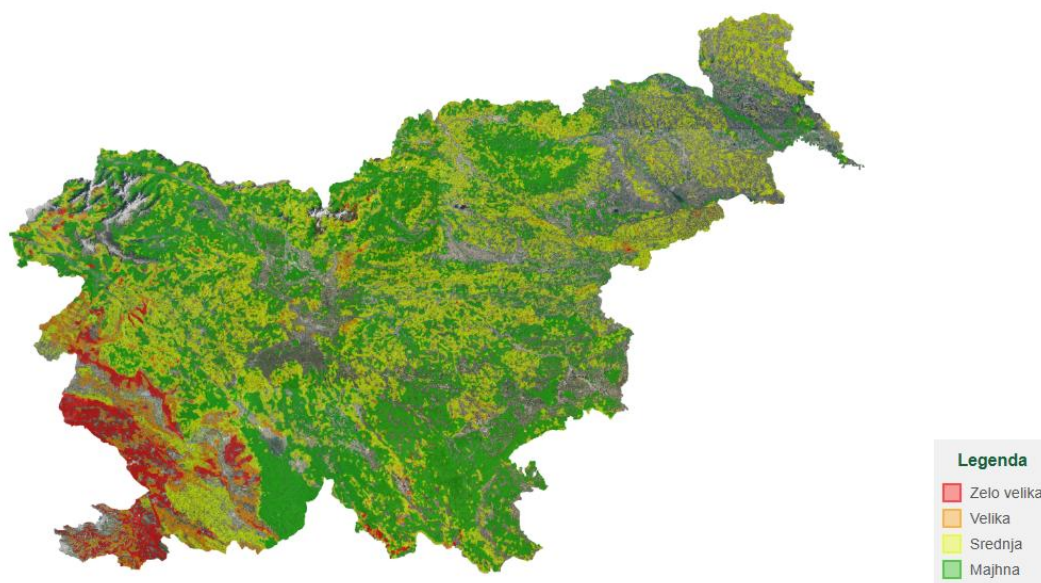
1. zelo velika požarna ogroženost gozdov: v to stopnjo se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, na katerih stalna nevarnost gozdnih požarov pomeni resno grožnjo njihovemu ekološkemu ravnovesju, varnosti ljudi in premoženja v gozdu ter gozdnemu prostoru ali predstavlja stalno nevarnost za pospeševanje nepovratnih degradacijskih procesov v gozdu in gozdnem prostoru;

2. velika požarna ogroženost gozdov: v to stopnjo ogroženosti se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, na katerih občasna nevarnost gozdnih požarov pomeni resno grožnjo njihovemu ekološkemu ravnovesju, varnosti ljudi in premoženja v gozdu ter gozdnemu prostoru ali predstavlja nevarnost za pospeševanje nepovratnih degradacijskih procesov v gozdu in gozdnem prostoru;

3. srednja požarna ogroženost gozdov: v to stopnjo ogroženosti se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, na katerih nevarnost gozdnih požarov ni stalna ali občasna, predstavlja pa resno grožnjo gozdnim ekosistemom;

4. majhna požarna ogroženost gozdov: v to stopnjo ogroženosti se razvrščajo gozdovi oziroma območja gozdov, ki niso razvrščena v nobeno drugo stopnjo.

Potencialna požarna ogroženost gozdov je prikazana na naslednji sliki.

Slika 5: Požarna ogroženost gozdov za obdobje 2021–2030. Območja, obarvana z odtenki sive barve, so območja, ki niso poraščena z gozdovi.

Vir: ZGS, [Požarno ogroženi gozdovi, Zavod za gozdove Slovenije](#)

4.2 Požarna ogroženost naravnega okolja

Poznamo tudi požarno ogroženost naravnega okolja, ki pa je dinamična in se prostorsko ter časovno spreminja v odvisnosti od več dejavnikov. Opredeljuje jo Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju (Uradni list RS, št. 20/14), ki požarno ogroženost naravnega okolja deli na več stopenj:

- zelo velika požarna ogroženost,
- velika požarna ogroženost,
- srednja požarna ogroženost,
- majhna požarna ogroženost,
- zelo majhna požarna ogroženost.

URSZR v sodelovanju z ARSO in ZGS samostojno ali na predlog občin ugotavlja ter razglašava veliko ali zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja na posameznih območjih. Pri ugotavljanju stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja se upoštevajo podnebne značilnosti, vremenske razmere, razpoložljivi modelski rezultati požarne ogroženosti, med drugim tudi napovedovalni GIS-model požarne ogroženosti naravnega okolja, ki ga uporablja URSZR in je dostopen na spletni strani smok.sos112.si, ter podatki ARSO, podatki o požarih v naravnem okolju in na prostem v določenih obdobjih ter drugi razpoložljivi podatki, na primer podatki modela požarne ogroženosti gozdov ZGS ter podatki iz aplikacije Evropske komisije EFFIS (European Forest Fire Information System). Veliko ali zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja lahko na svojem območju razglašajo tudi občine, vendar ne morejo razglasiti nižje stopnje požarne ogroženosti naravnega okolja od stopnje, ki jo je na njihovih območjih razglasila URSZR. Razglašanje velike ali zelo velike požarne ogroženosti naravnega okolja ima tudi pravne, materialne in kazenske učinke.

Najpogosteje je velika ali zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja razglašena konec zime in v začetku pomladi (navadno je to čas, ko so požari v naravnem okolju najštevilčnejši) ter poleti (takrat je požare, ki se jih navadno pojavi manj kot spomladi, a se pogosto zelo hitro širijo in so obsežnejši, navadno najteže pogasiti).

V naravnem okolju je skladno z uredbo, razen ob infrastrukturnih objektih ob določenih pogojih, prepovedano požigati, odmetavati goreče ali druge predmete oziroma snovi, ki lahko povzročijo požar, pri kurjenju ali kurjenju kresov uporabljati vnetljive, eksplozivne in oksidativne snovi ter z uporabo ognja odstranjevati odpadke. V gozdu ni dovoljeno izvajati ognjemetov.

Med razglašeno veliko ali zelo veliko požarno ogroženostjo naravnega okolja je v naravnem okolju poleg navedenega prepovedano še kuriti, kuriti kresove, izvajati ognjemete, požigati na območju ob infrastrukturnih objektih, zunaj pozidanih površin uporabljati predmete, naprave ali izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar, in izvajati aktivnosti, ki lahko povzročijo požar zaradi zatiranja prenamnoženih populacij insektov in bolezni gozdnega drevja, ki lahko ogrozijo gozd.

Uredba ob določenih pogojih in opredeljenih postopkih med veliko požarno ogroženostjo naravnega okolja določa tudi nekatere izjeme. Ko je razglašena zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja, izjem ni.

Od leta 2005 je bila zelo velika požarna ogroženost naravnega okolja razglašena le trikrat, in sicer v letih 2006, 2012 ter 2022, vedno poleti in v submediteranskem delu države. Konec junija 2025 je zelo veliko požarno ogroženost naravnega okolja za krajši čas razglasila tudi občina Dravograd.

5 Statistični podatki o požarih v naravnem okolju in na prostem

Podatki o pojavljanju požarov in posameznih obsežnejših požarih v naravnem okolju so pomemben vir za ugotavljanje ogroženosti države ter posameznih območij zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem.

O gozdnih požarih so nekateri zelo osnovni podatki na voljo od leta 1966. Do začetka delovanja ZGS leta 1994 so jih zbirale gozdnogospodarske delovne organizacije po gozdnogospodarskih območjih.

Od leta 1994 podatke o gozdnih požarih zbira ZGS. Evidentira natančno površino gozdnega požara po vrsti rastja in rabi tal ter med drugim določi tudi najverjetnejši vzrok nastanka gozdnih požarov. Podatke po posameznih gozdnih požarih ZGS zbira od leta 1995 v računalniški aplikaciji javne gozdarske službe Varstvo gozdov, ki jo je izdelal Gozdarski inštitut Slovenije. Od leta 2013 ZGS in Gozdarski inštitut Slovenije razpolagata tudi z digitalnimi zaris območij, ki so jih zajeli gozdni požari.

Drug niz podatkov o požarih v naravnem okolju, gozdovih in na prostem sega v leto 1974, ko je podatke zbiral MNZ oziroma takrat Republiški sekretariat za notranje zadeve. Po letu 1991 je požarno statistiko najprej vodil MNZ do leta 1993.

Leta 1992 je podatke o požarih v naravnem okolju postopoma začela zbirati tudi URSZR, od leta 1994 pa tudi uradno. Po letu 2005 se je na URSZR vzpostavil nov elektronski sistem o poročanju o nesrečah in intervencijah (SPIN), ki vsebuje tudi podatke o požarih v naravnem okolju in na prostem. Iz sistema SPIN se v aplikacijo ZGS Varstvo gozdov prenašajo podatki o požarih v naravnem okolju. ZGS v aplikaciji Varstvo gozdov pripravi podrobnejše poročilo za tiste požare, ki zajamejo gozdove. Iz teh poročil iz aplikacije Varstvo gozdov se v SPIN prenesejo podatki o površini požara po vrstah rastja in rabi tal, o vzroku požara in oceni škode v gozdovih.

Število požarov v naravnem okolju in na prostem ter deloma tudi obseg požarnih površin sta se v zadnjih dobrih petdesetih letih, če upoštevamo različne razpoložljive podatke, v splošnem povečevala, v zadnjem obdobju pa se trend obrača. Posredni in neposredni vzroki povečevanja števila požarov v naravnem okolju in na prostem so v zaraščanju kmetijskih površin, zakoreninjenih tradicionalnih in pogosto negativnih navadah ter vzorcih glede uporabe ognja pri kmetijskih in gozdarskih opravilih, aktivnostih ljudi v naravnem okolju in na prostem, vplivih infrastrukturnih objektov v prostoru, zlasti železnice, povečevanju prometa na železnici (predvsem to velja za železniški odsek med Pivko in Koprom), neustreznosti zastopanosti neavtohtonih drevesnih vrst, zlasti bora, predvsem na Krasu, ter že opaženih posledicah podnebnih sprememb od 80. let prejšnjega stoletja.

Število požarov v naravnem okolju in na prostem se lahko glede na vremenske razmere posamezno leto precej spreminja.

Skoraj vsako leto nekatere obsežnejše ali težko dostopne požare gasijo tudi iz zraka. V letu 2026 se je pričela uporaba zrakoplovov Air-Tractor, ki so se pogosto vključevala v gašenje že tudi pri manjših požarih v naravnem okolju in na prostem. Povišane številke požarov lahko zato oziroma zaradi drugačnega gašenja požarov v naravnem okolju in na prostem pričakujemo tudi v prihodnjih letih.

Prvi požar v naravnem okolju oziroma na prostem, ki so ga v Sloveniji iz zraka gasili s helikopterjem, je bil požar na Kopi v Kamniško-Savinjskih Alpah avgusta 1992. Kraški požar leta 2022 je bil požar, v katerem je bilo gašenje iz zraka do zdaj najobsežnejše. Gasilo ga je tudi do 15 zrakoplovov naenkrat.

6 Razvrščanje občin in regije oziroma izpostave URSZR v razrede ogroženosti

Občine in regija so zaradi načrtovanja v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami razvrščene v do pet razredov ogroženosti. Metodološko je to poglavje nekoliko drugačno od podobnih vsebin v drugih novejših ocenah ogroženosti na državni ravni. Pri razvrščanju občin in regije v razrede ogroženosti namreč niso bila določena natančna kvantitativna merila, temveč je bil poudarek na nevarnosti oziroma dejanskem pojavljanju požarov v naravnem okolju in na prostem in v njihovih obsegih. Ta metodologija se je pokazala za ustrezno že v prejšnjih različicah ocene.

Z nazivom regije je v tem poglavju ocene ogroženosti mišljena izpostava URSZR. Regija je ozemeljsko in glede vključenosti občin vanje enaka kot izpostava URSZR.

Preglednica 1: Povezava med izpostavo URSZR in regijo

Izpostava URSZR	Regija
Slovenj Gradec	Koroška

Podatki o prebivalcih in površini občin v tem poglavju so iz Centralnega registra prebivalstva Ministrstva za notranje zadeve, s stanjem z začetka leta 2025, pri čemer so upoštevani stalno in začasno živeči ljudje v Republiki Sloveniji na ta dan. Če ima nekdo prijavljeno tako stalno kot začasno prebivališče, je bilo upoštevano začasno prebivališče.

Preglednica 2: Razredi in stopnje ogroženosti

Razred ogroženosti	Ogroženost
1	zelo majhna
2	majhna
3	srednja
4	velika
5	zelo velika

6.1 Razvrščanje občin

V tretji razred ogroženosti spadajo občine **Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Prevalje in Ravne na Koroškem**. V teh občinah navadno ni veliko požarov v naravnem okolju, zaradi pogostih neviht in posledično udarov strel poleti pa večkrat nastanejo požari v visokogorju in na težko dostopnih predelih. Ti požari, čeprav največkrat niso obsežni, so za gašenje lahko zahtevni in tudi dolgotrajni, pogosto pa je poleg obsežnejšega angažiranja gasilskih enot potrebno gašenje iz zraka. Včasih je gašenje takih požarov mogoče le iz zraka. Stroški takih intervencij so lahko glede na obseg požarov nesorazmerno visoki.

V drugi razred ogroženosti so uvrščene občine **Mislinja, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec in Vuzenica**. Glede na vremenske in podnebne razmere so tudi na teh območjih mogoči požari v naravnem okolju in na prostem, vendar se večji pojavljajo le izjemoma. Na teh območjih je požarov v naravnem okolju in na prostem v splošnem precej manj in tudi delež gozda kot najpomembnejše kategorije naravnega okolja je marsikje večinoma nižji kot na primer v občinah, ki spadajo tretji razred ogroženosti, zato je tudi škoda ob požarih v naravnem okolju in na prostem navadno manjša. Pojavljajo se le manjši požari, predvsem spomladi in v daljših sušnih obdobjih ali ob vročinskih valovih.

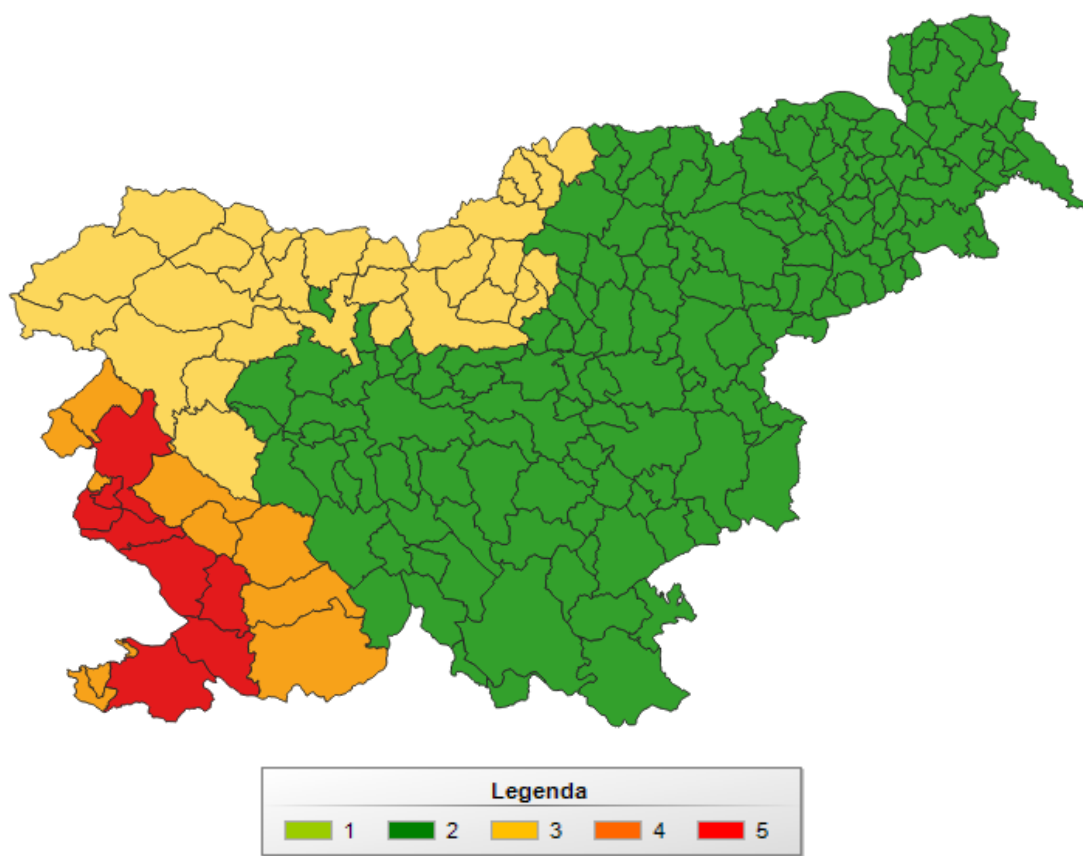
Razvrstitev občin in regije se od leta 2015 bistveno ni spreminjala.

V preglednici 3 so prikazani dodeljeni razredi ogroženosti občin zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem.

Preglednica 3: Ogroženost občin zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

Regija oz. občina	Površina občine (km ²)	Število prebivalcev	Gostota poseljenosti (km ²)	Razred ogroženosti
KOROŠKA				
Črna na Koroškem	156,0	3099	19,9	3
Dravograd	105,0	9114	86,8	3
Mežica	26,4	3767	142,7	3
Mislinja	112,2	4741	42,3	2
Muta	38,8	3509	90,4	2
Podvelka	103,9	2318	22,3	2
Prevalje	58,1	6917	119,1	3
Radlje ob Dravi	93,9	6365	67,8	2
Ravne na Koroškem	63,4	11.722	184,9	3
Ribnica na Pohorju	59,3	1158	19,5	2
Slovenj Gradec	173,7	17.901	103,1	2
Vuzenica	50,1	2708	54,1	2
SKUPAJ	1040,8	73.319	70,4	

Na naslednji sliki je ogroženost slovenskih občin zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem prikazana vizualno.

1 – zelo majhna, 2 – majhna, 3 – srednja, 4 – velika, 5 – zelo velika

Slika 6: Ogroženost slovenskih občin zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

V naslednji preglednici je prikazana razvrstitev občin po razredih ogroženosti v regiji.

Preglednica 4: Število občin, razvrščenih po razredih ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupaj število občin
Koroška	0	7	5	0	0	12
Skupaj občin	0	7	5	0	0	12

6.2 Razvrščanje regije

Razporeditvi ogroženosti občin je sledilo tudi razvrščanje ogroženosti regije. Koroška regija je uvrščena v tretji razred ogroženosti. Taka razvrstitev ogroženosti regije je enaka kot v prejšnji različici ocene ogroženosti.

Preglednica 5: Regija po razredu ogroženosti

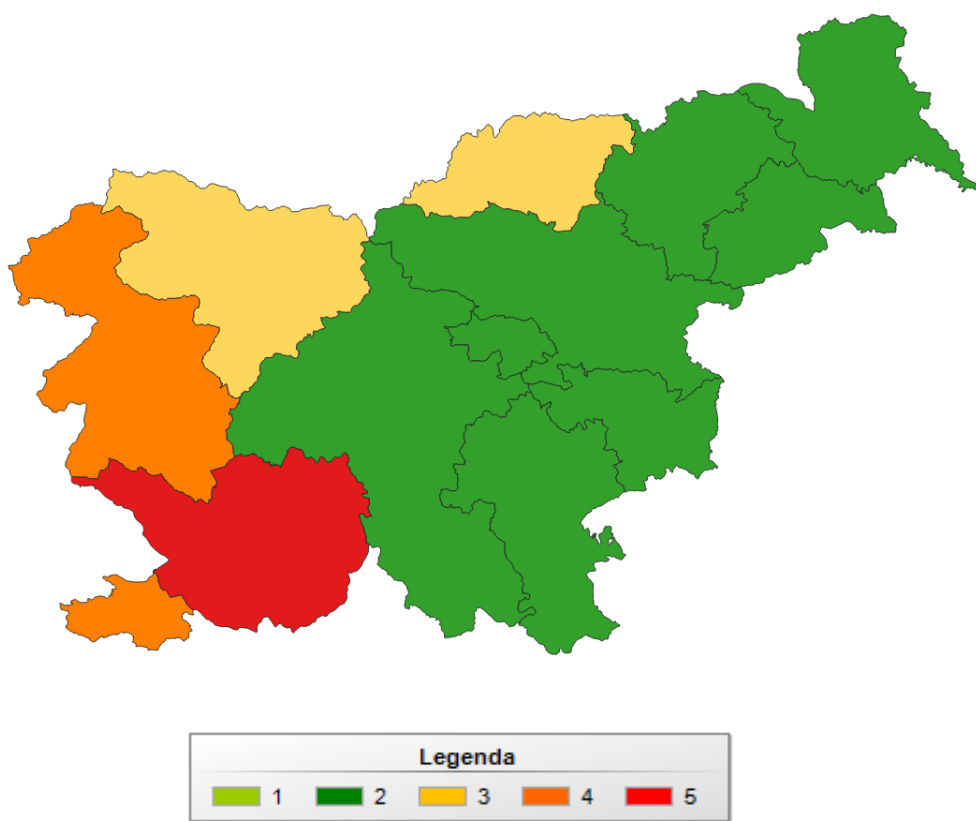
Razred	Regija
3	Koroška

V naslednji preglednici so prikazani ogroženost v regiji in nekateri drugi pomembni podatki o regiji.

Preglednica 6: Ogroženost regije zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

Regija	Število prebivalcev	Odstotek prebivalcev Slovenije	Gostota poselitve	Razred ogroženosti regije
Koroška	73.319	3,3	70,4	3
Skupaj	73.319	3,3	70.4	

Ogroženost regij zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem, prikazana slikovno, prikazuje slika 7.

1 – zelo majhna, 2 – majhna, 3 – srednja, 4 – velika, 5 – zelo velika

Slika 7: Ogroženost regij zaradi požarov v naravnem okolju in na prostem

Ugotovitve iz tega poglavja so podlaga za določanje obsega obveznosti nosilcev načrtovanja glede požarov v naravnem okolju. Obveznosti na nižjih ravneh načrtovanja določata Državni in regijski načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju.

7 Preventivni in drugi ukrepi varstva pred požarom v naravnem okolju

Preventivni ukrepi za varstvo pred požarom v naravnem okolju in na prostem, ki jih izvajajo lastniki oziroma upravljavci naravnega okolja, zlasti gozdov ter drugih površin v naravnem okolju, in lokalne skupnosti, so predvsem:

- pravilno kurjenje in izogibanje požiganju površin v naravnem okolju in na prostem;
- redna sanitarna sečnja močno poškodovanih in oslabilih dreves v gozdu;
- redno odstranjevanje suhih organskih materialov na negozdnih površinah;
- vzdrževanje prehodnosti prevoznih poti;
- čiščenje požarnovarnostnih pasov ob železniških progah, daljinovodih, plinovodih in drugih infrastrukturnih objektih;
- gradnja in vzdrževanje protipožarnih presek, izogibalšč in vstopnih ploščadi na protipožarnih presekah, namensko urejenih vodnih zbiralnikov in vodnih virov za oskrbo zrakoplovov in gasilskih vozil z vodo za gašenje ter drugih tehničnih objektov; gradnja požarnih zidov in stez, zlasti ob odsekih železniških prog z veliko ali zelo veliko požarno ogroženostjo, skladno s predpisi s področja železniškega prometa;
- vzdrževanje požarnovarnostnih pasov med objekti in gozdom (košnja, obdelava, paša);
- določitev zunaj letaliških pristajališč za helikopterje in druge zrakoplove ter krajev za zajemanje vode v prostorskih dokumentih lokalnih skupnosti;
- ustrezna sanacija gozdnih površin, poškodovanih ali uničenih ob večjih požarih v naravnem okolju in ob drugih hujših naravnih ujmah;
- izvajanje ustreznih dejavnosti organizacij, ki upravljajo cestno, železniško, elektroenergetsko in drugo infrastrukturo, da je območje ob infrastrukturi opremljeno s primernimi tehničnimi sredstvi ter objekti, ki preprečujejo netenje požara v pasu ob infrastrukturnem objektu, vzdrževano in očiščeno gorljivih snovi, ter izvajanje drugih ukrepov varstva pred požarom;
- zgraditev oziroma rekonstrukcija vodovodnih sistemov in hidrantnih mest na požarno najbolj ogroženih območjih, ki bodo omogočala dovolj vode za gašenje požarov v naravnem okolju in na prostem;
- dosledno izvajanje ustreznih preventivnih ukrepov Slovenskih železnic kot upravljavca javne železniške infrastrukture med veliko in zelo veliko požarno ogroženostjo naravnega okolja, ki se nanašajo na:
 - zmanjšanje hitrosti vlakov s samodejnimi zračnimi zavorami z vgrajenimi litoželeznimi zavorniki na odsekih prog, za katere skladno s predpisi s področja železniškega prometa velja velika in zelo velika požarna ogroženost;
 - prepoved voženj železniških tirnih vozil z odprtim kuriščem med povečano nevarnostjo za nastanek in širjenje požara v naravnem okolju;
 - pregled stanja ob progi s tirnim vozilom in gašenje začetnega požara po vožnji vozila z odprtim kuriščem;

- opremljenost prog z napravami za samodejno javljanje napak pri vožnjah vlakov, ki lahko povzročijo požar, na požarno ogroženih odsekih prog;
- izvajanje ukrepov varstva pred požarom pri vzdrževanju javne železniške infrastrukture;
- zagotavljanje varnosti pri prevozu vnetljivega tovora po javni železniški infrastrukturi;
- zagotovitev tehnične brezhibnosti zavornih sistemov tirnih vozil in naprav za preprečevanje nastanka požara na železniških tirnih vozilih z odprtim kuriščem.

Ukrepi za pripravljenost na požare v naravnem okolju in na prostem so predvsem:

- povečan obseg obveščanja in opozarjanja javnosti o požarih v naravnem okolju in na prostem, zlasti v času razglašene velike ali zelo velike požarne ogroženosti naravnega okolja;
- intenzivnejše izobraževanje in ozaveščanje javnosti, zlasti mladih, o požarih oziroma nevarnostih požarov v naravnem okolju in na prostem;
- končana gradnja strateške investicije, in sicer Vseslovenskega centra za velike požare v naravnem okolju v Sežani, zgrajenega v okviru Načrta za okrevanje in odpornost, v katerem se usposablajo gasilci in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč;
- ustrezen pristop ugotavljanja in razglašanja velike ali zelo velike požarne ogroženosti naravnega okolja, ki ju opravljajo URSZR in lokalne skupnosti;
- nadzor terena iz zraka: predvsem med razglašeno veliko in zelo veliko požarno ogroženostjo naravnega okolja poteka tudi nadzor terena iz zraka, ki ga izvajajo nekateri letalski klubi. Nadzor obsega predvsem jugozahod in zahod države. Leta 2024 so nadzor začeli izvajati tudi zrakoplovi Air-Tractor, ki delujejo v okviru Državne enote za gašenje z zrakoplovi URSZR (več o tem v nadaljevanju poglavja). Urejena je bila tudi uporaba brezpilotnih letalnikov (dronov) za podporne dejavnosti v sistemu zaščite, reševanja in pomoči;
- ustrezno načrtovanje zaščite in reševanja: leta 2018 je Vlada RS sprejela novi Državni načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju. Z njim je bil optimiziran koncept zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju, ki omogoča premike gasilskih enot na območje velikih požarov v naravnem okolju z drugih območij države, spremenjeni pa so tudi pogoji za aktiviranje Državnega načrta zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju, ki se zdaj lahko aktivira že v zgodnejših fazah velikih požarov v naravnem okolju. Tako je večja možnost, da se požari obvladajo in pogasijo v krajšem času, kar pomeni manjšo škodo ter manjše stroške intervencij in obnove pogorišč. Nove dopolnitve tega načrta, ki bodo uresničene leta 2026, bodo obsegale tudi nove oziroma dopolnjene rešitve glede vodenja intervencije največjih požarov v naravnem okolju kot posledice izkušenj in ugotovitev iz kraškega požara leta 2022;
- ustrezna ureditev pristajališč za helikopterje in letala, na primer Air Tractor, ter krajev za zajemanje vode, pri čemer je posebno pozornost treba nameniti nemoteni uporabi teh pristajališč v času operativnih potreb (npr. prepoved letenja brezpilotnih letalnikov na območju pristajališč, omejitev gibanja ljudi na teh območjih, omejitev pristajanja jadralnih padalcev, omejitev zadrževanja plavalcev in vodnih plovil na območjih, kjer zrakoplovi vodo za gašenje zajemajo iz morja, rek in jezer ipd.);
- priprava ustreznih pravnih podlag, zaradi česar so gasilske enote, ki so sodelovale pri gašenju požara na zahodnem delu Krasa julija in avgusta 2022, pridobile dodatna finančna sredstva za izboljšanje opremljenosti in operativnosti, prav tako so se v zadnjih letih povečala sredstva Požarnega sklada, med drugim tudi za izboljšanje opremljenosti gasilskih

enot na Krasu. Na državni ravni pa se ta sredstva usmerjajo na primer v nakup zahtevnejše in specialne opreme;

- ustrezna organizacija odziva:
 - ustrezen sistem vodenja velikih intervencij: poklicni in prostovoljni gasilci že desetletje uporabljajo mednarodno uveljavljen sistem vodenja večjih intervencij, in sicer intervencijsko poveljniški sistem (IPS). V sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami se uvaja tudi sistem vodenja odziva na dogodke (SVOD), ki pomeni dopolnitev sistema IPS. SVOD uporabljajo štabi Civilne zaščite, Policija, nujna medicinska pomoč in druge sile za zaščito, reševanje in pomoč. Primeren je tudi za vodenje večjih intervencij ob požarih v naravnem okolju in na prostem;
 - okrepljene zmogljivosti za gašenje požarov iz zraka: gašenje iz zraka se je začelo uveljavljati pred tremi desetletji in danes pomeni učinkovit ter uveljavljen pristop h gašenju požarov v naravnem okolju. Do zdaj se je s svojimi helikopterji in včasih tudi z manjšimi vojaškimi letali Pilatus v gašenje požarov vključevala predvsem Slovenska vojska, večkrat pa tudi Letalska policijska enota Ministrstva za notranje zadeve. Po največjem požaru v naravnem okolju do zdaj so v Sloveniji potekale dejavnosti za nakup štirih zrakoplovov za gašenje iz zraka Air Tractor. Dva smo dobili že junija 2023, dva pa leta 2024, vse z zmogljivostjo do 3000 litrov vode. Nakup je največ financirala Evropska komisija s finančnimi sredstvi Načrta za okrevanje in odpornost. Tudi vojaška letala Spartan, ki jih uporablja Slovenska vojska, so od leta 2025 lahko opremljena z modulom za gašenje požarov. S temi pridobitvami so slovenske zmogljivosti za gašenje velikih požarov v naravnem okolju okrepljene in učinkovitejše. V okviru Urada za operativno URSZR je bil vzpostavljen Sektor za izvajanje podpore gašenju iz zraka, ki upravlja štiri letala za gašenje Air Tractor. Pripravljeni so bili tudi operativni priročnik, v katerem so opisani načela, pravila in postopki pri izvajanju njenih operativnih aktivnosti, vzdrževanja zrakoplovov ter usposabljanja pripadnikov enote. Letalska policijska enota ima za gašenje iz zraka trenutno na voljo tri helikopterje. Ima tudi helikopter, ki s kamero visokega dosega omogoča odkrivanje požarnih žarišč. Okrepljeno gašenje iz zraka v prihodnje ne bo pripomoglo k zmanjšanju števila požarov v naravnem okolju in na prostem, bodo pa zato površine požarov manjše;
 - pogostejša uporaba policijskega vodnega topa pri gašenju požarov v naravnem okolju in na prostem, predvsem na večjih območjih, če je s tem vozilom mogoč dostop do bližine požara. Vodni top je bil za gašenje požara v naravnem okolju in na prostem prvič uspešno uporabljen ob požaru na Krasu leta 2022;
 - hitrejša angažiranje sil in sredstev Slovenske vojske in Policije, ki lahko prispevajo k uspešnejši intervenciji gašenja požara v naravnem okolju;
 - v okviru Državne enote za hitre intervencije, ki jo organizira URSZR, je oblikovan modul za gašenje požarov v naravnem okolju z vozili, ki na zaprosilo lahko delujejo tudi v tujini.
- izboljšanje požarne statistike in analitike na ravni države, vključno s podatki o škodi, vzrokih in povzročitvi požarov v naravnem okolju in na prostem.

8 Povzetek in zaključek

Požari v naravnem okolju so ponekod na svetu del naravnega procesa sprememb in obnove gozda ter naravnega okolja, v Sloveniji pa so motnja, ki povzroča poškodbe naravnega okolja in okolja na splošno.

Požari v naravnem okolju in na prostem se pojavljajo. Na število požarov vpliva tudi družba s svojimi dejavnostmi. Tveganje povečujejo tudi zaraščanje naravnega okolja in nekateri infrastrukturni objekti v okolju, na primer železniške proge. Če pa v posameznem letu prevladujejo ugodni pogoji za nastanek požarov s toplim vremenom, sušami ter vetrovi, se njihovo število in obseg pogorelih površin lahko zelo povečata. V zadnjem obdobju se letno število požarov v naravnem okolju in na prostem, pa tudi obseg požarih površin, večinoma zmanjšuje.

Kot družba nekoliko teže vplivamo na zmanjševanje števila požarov v naravnem okolju in na prostem, s preventivnimi ukrepi, ukrepi za pripravljenost ter ustreznim odzivom pa lahko dosežemo zmanjševanje obsega požarov, kar se v praksi že dogaja. Preventiva je najučinkovitejša obramba pred požarom, pomembni pa so tudi ustrezna pripravljenost, usposobljenost in operativnost sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami oziroma zaščite, reševanja in pomoči, ko do požara pride. Za obvladovanje najboljšežnejših požarov v naravnem okolju oziroma težko dostopnih požarov v višjih legah je največkrat potrebna intervencija, v kateri poleg gasilskih enot in drugih zmogljivosti občin sodelujejo še gasilske enote sosednjih občin in iz drugih regij ter se izvaja gašenje iz zraka. Ta pristop bo v prihodnje postajal še pomembnejši.

V tretji razred ogroženosti smo uvrstili občine Koroške regije, teh občin, ki zajemajo tudi sredogorska in visokogorska območja, je 5. Vse druge občine, ki jih je 7, so uvrščene v drugi razred ogroženosti.

Koroška regija je uvrščena v tretji razred ogroženosti.

Podnebne spremembe so že in bodo tudi v prihodnje vplivale na število požarov v naravnem okolju in na prostem. Število požarov, požarna površina in število obsežnejših požarov se bodo glede na projekcije prihodnjega podnebja verjetno povečevali, predvsem v bližnji prihodnosti, in sicer največ poleti oziroma v topli polovici leta ter največ v jugozahodnem, submediteranskem, že zdaj požarno bolj izpostavljenem delu države, ter delno v južnem delu države.

Na podlagi te ocene ogroženosti se pripravi oziroma dopolni Delni regijski načrt zaščite in reševanja ob velikem požaru v naravnem okolju. V njem je glede na ogroženost, ugotovljeno v tej oceni, določen obseg nalog na področju načrtovanja na nižjih ravneh.

9 Razlaga okrajšav in pojmov

ARSO	Agencija RS za okolje
EFFIS	Evropski informacijski sistem o gozdnih požarih (European forest fire information system)
GG	gozdna gospodarstva
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
SPIN	sistem URSZR za poročanje o nesrečah in intervencijah
SVOD	sistem vodenja odziva na dogodke
URSZR	Uprava RS za zaščito in reševanje
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije

10 Vir

Državna ocena ogroženosti zaradi požarov na naravnem okolju in na prostem, verzija 4.0, št. 8420-6/2025-56-DGZR, z dne 12. 3. 2026